

Марченко Ірина Володимирівна,
старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ

ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІМ: СУГЕСТИВНИЙ МЕТОД Г. ЛОЗАНОВА АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

Сугестія - це комунікативний фактор, який виражається у «пропозиції», щоб особистість зробила свій вибір, вибирала з широкого спектра можливостей, комплексних стимулів.

Сугестологія - це наука про прискорений гармонійний розвиток особистості та розкриття її різнобічних резервних можливостей - пам'яті, інтелектуальної активності, творчих здібностей тощо. Сугестологію було покладено в основу сугестопедичного напрямку в навчанні, зокрема навчанні ІМ.

Основна ідея сугестопедії - розкриття та розвиток всебічних резервних можливостей особистості. Віра в успіх кожного як основа взаємин між викладачем та учнями; авторитет викладача та його творча роль; високо вмотивована навчальна діяльність, яка спрямована на опанування змісту навчання, - все це стимулює і забезпечує розкриття резервів особистості тих, хто навчається.

Автор цього підходу до вивчення іноземної мови - лікар-сугестолог, психотерапевт Софійського інституту сугестології Георгій Лозанов. «Сугестологія» - наука, яка розкриває, на думку Г.Лозанова, механізми, що забезпечують вивільнення та мобілізацію резервних можливостей людини.

Час виникнення - друга половина ХХ століття. Місце розповсюдження - Болгарія. Наукові основи:

- Необхідність прискореного навчання іноземних мов
- Соціальна психологія (теорія установки) - У.Макдугал, В.Росс
- Сугестологія (Г.Лозанов)
- Лінгвістика тексту (Ш.Балі, З.Харіс, Л.В.Щерба)

Методичні характеристики:

- Практичне володіння іншомовним спілкуванням
- Навчання усного мовлення → читання → письмо

- Навчання соціокультурних знань і вмінь
- Країнознавча наочність
- "Інфантилізація" процесу навчання
- Урахування особистих інтересів учнів та їх мотивів оволодіння ІМ
- Опора на свідомий і підсвідомий плани навчання
- Введення нового матеріалу у значних за обсягом полілогах
- Переклад на рідну мову і коментар
- Перше пред'явлення -друге пред'явлення -активізація (драматизація, ігри, пісні, вправи на запитання-відповіді тощо).

Принципи сугестопедії:

▪ **Принцип радості, спокою, релаксації** цей принцип вимагає організації роботи учнів таким чином, щоб вона здавалася їм "природно приємною". Для цього навчання не повинно супроводитися жодним напруженням, а, навпаки, давати учням насолоду від задоволення притаманного кожній людині прагнення до одержання нової інформації. Саме на основі задоволення цієї пізнавальної потреби учень повинен розвивати власні здібності до внутрішнього зосередження. Експериментально доведено, що психічна релаксація та інтелектуальне зосередження, за умов правильного розвитку їх у ході навчання, знімають стрес і приносять задоволення учням, тим самим суттєво збільшуючи їхній потенціал розумової працездатності.

▪ **Принцип єдності свідомого і позасвідомого** цей принцип потребує всеохоплюючого й одночасного використання насамперед процесів свідомого і позасвідомого сприймання. Останнє є складноорганізованим психологічним феноменом, який здійснюється не лише поза сферою свідомої уваги (периферійна перцепція), а й у ній самій: у закарбуванні мікроструктури сприйманих елементів, напрацьованих, але не усвідомлених автоматизмах сприймання. Така вимога поширюється і на інші позасвідомі пізнавальні функції (інтуїтивне мислення, закарбування), які можна використовувати одночасно зі свідомими для різних дидактичних цілей.

- **Принцип сугестивного взаємозв'язку «вчитель-учень»** з метою контролю повноти їхнього засвоєння навчальної інформації (вимога диференціювати педагогічну взаємодію з учнями й удосконалювати процес сугестопедичного навчання у відповідності з рівнем здібностей кожного з них).
- **Принцип авторитету вчителя** – у авторитетного вчителя хочеться вчитися, а відповідно до цього - відбувається краще запам'ятовування матеріалу. Вчитель повинен мати широку обізнаність, видатні особистісні якості, силу переконання
- **Інфантилізація** – використання ігор під час навчання. Вчитель повинен вміти встановлювати довіру з учнями.
- **Використання вчителем різного забарвлення інтонації, різного ритму викладання матеріалу.** Кожне слово, що несе смислове навантаження, супроводжується відповідною інтонацією, жестом, мімікою.

Суть методу: Навчання проходить у двох планах – свідомому й підсвідомому, задіяні обидві півкулі головного мозку, що дає оптимальний результат. Мовний матеріал засвоюється в атмосфері гри, перевтілення, з використанням мови та рухів, драматизації, що переключає учнів з форми на процес спілкування. Навчальний матеріал вводиться у формі значних за обсягом полілогів у ході двох пред'явлень: перше пред'явлення у виконанні викладача з музичним супроводом , друге пред'явлення у нормальному темпі, учні знаходяться у “концертному стані” - релаксації і слухають учителя з заплющеними очима, сидячи у зручних позах. Активізація матеріалу проходить за допомогою драматизації, ігор, пісень, вправ на запитання-відповіді, при цьому учні виконують різні ролі.

Переваги методу:

- Сугестивна, навіююча дія викладача сприяє усуненню психотравмуючих факторів (мовних бар'єрів, скутості, страху помилок тощо).
- У центрі уваги – усномовленнєва комунікація та вокабуляр, учні читають полілоги та пишуть твори на різні теми. Завдяки використанню резервів

мимовільної пам'яті за один місяць засвоюється на розмовному рівні близько 2000 слів.

- Розроблено систему прискореного навчання ІМ
- Запропоновано методику роботи з текстами-полілогами
- Описано методику усунення психологічних бар'єрів
- Визначено шляхи урахування особистісних характеристик учнів
- Практична реалізація методу вимагає спеціальних умов навчання і підготовки вчителів
- Головні положення сугестивного методу покладені в основу інтенсивних методів навчання.
- Психологічні дослідження доводять, що при використанні сугестивного навчання інформація запам'ятовується на 92-95%.

Негативні риси: практична реалізація методу вимагає спеціальних умов навчання і підготовки вчителів.

Список використаних джерел:

1. http://studopedia.com.ua/1_41073_suggestivne-navchannya.html
2. Методика викладання іноземних мов: Підручник під ред. Ніколаєвої С.Ю. –К.: Ленвіт, 2002. –С.246-249.